

újabbkori oktatásügy kialakulásának irányelvei (Scheibner—Jéna). 3. Korunk pedagógiai áramlatai (Weiss—Jéna). 4. A kísérlet a pedagógiai kutatásban és gyakorlatban (Scheibner—Jéna). 5. Goethe Wilhelm Meister-e és a jelenkor pedagógiai kérdései (Wundt—Jéna). 6. Fröbel Frigyes és Montessori Mária (Sellmann—Hagen). 7. Munkatanítás és munkaiskola (Weiss—Jéna). 8. A munkaiskola gyakorlati alapjai, előadások és gyakorlatok (Denzer—Darmstadt). 9. A jelenkor vallásoktatásának kérdései (Reukauf—Coburg). 10. Az anyanyelv tanításának természetszerű módja (Sellmann—Hagen). 11. Bevezetés a geopolitikába, különös tekintettel az iskolai földrajzi és történelmi tanításra (Hennig—Düsseldorf). Bővebb felvilágosítással a titkárság szolgál: *Frl. Clara Blomeyer*, Jena, Carl-Zeiss-Platz 3. (k.)

A Magyar Gyógypedagógiai Társaság III. Országos Értekezlete.
A Magyar Gyógypedagógiai Társaság június hó 2-án és 3-án Országos értekezletet tart Budapesten a vármegyeház közgyűlési termében. A kongresszus tárgya az idegesség megelőzése és az ideges gyermekek, valamint a nagyothallók és csökkentlátásúak védelme. Az előadásokat gyógypedagógusok, orvosok, bírák és egyetemi tanárok tartják. A kongresszus iránt óriási az érdeklődés és ezideig mintegy kétezren jelentették be részvételüket, köztük igen sok külföldi szakegyesület, orvosok és pedagógusok. Az Országos Értekezlet Szervező Bizottsága (Budapest, VII, Hermina-út 7.) készséggel ad részletes felvilágosítást és odaküldendők a tagsági jelentkezések is.

A III. Egyetemes Tanügyi Kongresszus határozati javaslatok korlátozott számban ki vannak nyomtatva és 2 pengő 20 fillér nyomda- és portóköltőségnek előre való beküldése fejében Tóth Arpád kongresszusi pénztárosnál (VIII, Práter-u. 59/c II. 27.) kaphatók.

MAGYAR PAEDAGOGIAI TÁRSASÁG.

† Quint József.

— Gyászbeszéd Quint József ravatalánál. —

Megtörve, könnyel szemünkben állunk ravatalod körül, Quint József! Amikor tíz nappal ezelőtt örömmel szorítottam meg kezedet, hogy mint új főigazgatót üdvözöljek s a minisztérium belső munkatársává avassalak, már sápadtan álltál előttem, de férfias-daliás alakod távolról sem engedte sejtetni, hogy a *facies hippokratika* vonásai boronganak már arcodon.

Egy derékban kettétört hatalmas tölgy fekszik most előttünk, virágjában zúzta szét könyörtelenül a zord halál. Mi napról-napra újabb és újabb munkával halmoztunk el, s Te mindig minden munkát odaadó készséggel vállaltál s emberül teljesítettél. De nem gondoltunk arra, hogy ezt a sok teendőt fáradhatatlan elméd bírja ugyan, de fizikai szíved összeomlik alattuk.

Az volt a benyomásunk, hogy rádium-ember vagy, aki csak sugározza az energiát, de maga semmit sem veszít a munkával. Te az aktív és produktív embertípushoz tartoztál, mely a munkáért és alkotásért él, nem önmagáért, de a magát halhatatlannak érző és akárá nemzetért.

Jelentőségednek, azaz a mi veszteségünknek mértéke az, hogy hol és mennyire fogsz hiányozni nekünk. Nem tudja ezentúl igénybe venni mindig józan, bölcs és széles látókörű tanácsaidat a *vallás- és közoktatásügyi minisztérium*; üres lesz széked az *Országos Közoktatási Tanácsban*, hol döntő szavad volt a népoktatásügyi kérdésekben; kidőlt Veled egyik oszlopa a *Magyar Paedagogiai Társaságnak*, melynek nemcsak buzgó anyagi gondozója voltál, mint pénztáros, de egyik szellemi irányítója s folyóiratának kitűnő munkatársa is.

Mindezeknek fogadd hálás köszönetét felejthetetlen s maradandó értékű munkásságodért. Poraidtól most, imé, kénytelenek vagyunk fájdalommal búcsút venni, de nemes lelkéd emlékét örökre szívünkbe zárjuk. Isten Veled!

Kornis Gyula.

1929 március 16-i felolvasó ülésünkön *Kornis Gyula* elnökölt és *Dékány István* rendes tag tartotta meg székfoglaló előadását ezzel a címmel: *A kultúrállam eszméjének kialakulása.*

1929 április 20-án tartotta meg Társaságunk XXXVII. közgyűlését a következő tárgysorozattal:

I. *Kornis Gyula* elnök felolvasta *Kultúra és túlterhelés* című elnöki megnyitóját (lásd a 65—76. lapon).

II. *Gyulai Agost titkár* felolvasta a Társaságnak 1928. évi működéséről szóló alábbi jelentését.

Tisztelt Nagygyűlés!

Nagy katasztrófák után, aminőkön hazánk történelmünk folyamán több ízben keresztülment, a helyreállító munkát, a konszolidációt mindig nagy lendület jellemezte nálunk, különösen szellemi és kulturális téren. Művelődésünk történetének ezekre a lapjaira tartoznak azok a nagyszerű szellemi erőfeszítések, melyeket a magyarság a mohácsi csata utáni évtizedekben a humanizmus fölvirágztatásával, a török hódoltság első súlyosabb félszázadának lezajlása után az antireformáció szellemi áramlatainak diadalával, a nemzeti fölkelések bukása s a rákövetkezett aléltóság után a felvilágosodás századának és a magyar újjászületésnek szellemi törekvéseivel, a XIX. század második felében pedig a magyar szabadságharc fájdalommas leveretése és a rákövetkezett abszolutizmus után, az alkotmányos korszak fölvirradásakor, a nemzeti élet teljes regenerálódásával tanusított. Megnyugvással s a jövőndő iránti bizalom újrabredését érezve lelkében, gondolhat történelmünk e tanulságaira a magyar honfi, de kulturális lendületeinknek imént rajzolt sorozatába méltán fogja beszámítani és beilleszteni

a jövődő kornak történetírása a nemzeti kulturmunkának azt a fölvirágzását is, melynek 8—10 év óta mi, a Magyar Paedagogiai Társaságnak tagjai, is örvendő szemlélői és boldog tanúi vagyunk. Művelődéstörténetünk e legújabb, szemünk láttára alakuló szakaszának főjellemvonásául, szellemi életünk lendületének karakterisztikonjaként ezúttal talán minden előző példával szemben biztosabban és határozottabban fogja megállapítani az oktatásügyünk minden ágának nagyarányú fejlődésében kidomborodó kultúrpolitikai vonást, mely egész mivoltával a mi Társaságunk figyelmének és érdeklődésének, a magasabb értelemben vett pedagógiai érdeklődésnek tárgykörébe tartozik.

Erkölcseleg jobb, tudásban gyakorlatibb, az életben tűzállóbb nemzedékek kitermelésére irányuló közakarat, szóval a legnemesebb nevelői törekvés a vezető gondolata annak a munkának, mely szemünk láttára folyik kulturális életünk alakulásában, így: iskolaügyünk reformtörekvéseiben, közoktatásunk különféle szerveinek kiépítésében, tudományos pedagógiai fölfogásunk fejlődésében. Ennek szemlélete örömmel tölthet el bennünket s megelégedéssel nézhet végig a lefolyt év ilyen természetű munkaeredményein, mint mindezen törekvéseknek természetszerűen leghívebb barátja, a mi Társaságunk is.

Vagy ne gondoljunk-e mi, a magyar pedagógusok százas társasága, megelégedéssel a magyar iskolai tanítás módszerét és eredményét elmélyítő, nagyértékű tantervi utasítások és egyéb szabályzatok hosszú sorozatára, mely az Országos Közoktatási Tanács több évi munkálatainak eredménye gyanánt a lefolyt évben látott napvilágot és hasonlókép a különféle középfokú iskolák tanárainak képzését továbbfejlesztő reformmunkálatokra? ne eszméljünk-e ünnepi hangulatban az ország első egyetemének rektori székéből, elhangzott nagyjelentőségű pedagógiai fejtegetésekre? ne emlékezzünk-e jóleső érzéssel arra a buzgóságra, mely, a gazdasági élet depressziója közepette is, a nevelői gondolat győzelmeként létrehozta 1928 nyarán a III. egyetemes tanügyi kongresszust és a vele kapcsolatos országos tanügyi kiállítást? ne lássuk-e szívesen azt a nagyvonalú állami kultúrpolitikát, mely az 1868-i népoktatási törvény valódi, maradéknélküli végrehajtására emberfeletti erővel, lelkes odaadással s nagy áldozatkészséggel törekedik? és végül ne büszkélkedjünk-e a letűnt év folyamán új meg új lendületet nyerő neveléstudományi tárgyú irodalmunkban, mely 1928-ban szépszámu pedagógiai tartalmú folyóiraton kívül félszáznál több önálló könyvet s füzetet, köztük néhány valóban jeles alkotást hozott ajándokul a magyar művelődés oltárára?

Hogy mindebben Társaságunk szellemének, a kebelében egyesült tagok munkássága révén oroszlánrésze volt, mire való volna különösebb hangsúllyal mondanom? Elég körünkből azoknak neveit bokrétába kötnöm, kik a letűnt év ezirányú irodalmát megjelent könyveikkel és füzeteikkel gazdagították. Betűrendben a következők: Barankay Lajos, Bardócz Pál, Fináczy Ernő, Frank Antal, Gyomlay Gyula, Imre Sándor, Kenyeres Elemér, Kornis

Gyula, Körösi Henrik, Lechnitzky Gyula, pécsi Nagy József, Pintér Jenő, Quint József, Takács Menyhért, Tóth Tihamér, Weszely Ödön.

Ne lásson hát senki sem nagyozolást abban, ha a magyar pedagógiai életnek mindezen vázlatosan megemlített, de mégis jelentős eredményeiben a magunk több mint egy emberöltő óta híven ápolt szellemére ismerünk. Legyen szabad kimondanom, hogy elmúlt évi munkánk, elnökünk céltudatos, szakavatott s buzdító irányítása mellett újra igazolta, hogy Társaságunk közel 40 éves törekvéseiben nem hiába ellobogó lánggal, hanem állandóan égő szent tűzzel állott a magyar nevelésügy szolgálatában.

E jóleső, szélesebb körű és távolabbi visszatekintés után, Társaságunk szorosan véve elmúlt évi belső életének krónikájára térve, elsősorban annak az új kezdeményünknek rövid ismertetését kell adnom, mely a jövőendő nagy nemzeti feladattal, Trianon revíziójával áll rokonságban. Társaságunk felolvasó asztalánál a múlt évi januári ülésen Tass Józsefnek egy felolvasása hangzott el, mely arról szólt: *Mit tanítanak Magyarországról a külföldi iskolákban?* E felolvasás megdöbbentő adatokkal tárta föl azt a rosszindulatot, legjobb esetben közömbösséget, mellyel ellenségeink — néha talán csak tévedésből vagy tudatlanságból — pedagógiai eszközök segítségével rontották, bizonyára már évtizedek óta, a magyar kultúra jó hírét külföldön. Tass felolvasása nyomán támadt Társaságunk elnökségében az a gondolat és terv, hogy megkeresse mindezeknek a káros jelenségeknek ellenszerét, a jobban informálandó külföldi közvélemény előkészítésének eszközeit. Ebből a célból, hosszabb előkészület után, lefolyt társasági évünk vége felé széleskörű értekezletet tartottunk ez ügyben vállalandó munkánk megszervezésére. Megalakítottuk a Társaság külföldi tankönyvügyi bizottságát s ennek ügyvitelével elnökségünk, mint a Társaság titkárát, csekélységemet bízta meg. E bizottságnak, melyet anyagilag és erkölcsileg a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr is támogat, feladata lesz minden lehető eszközzel odahatni, hogy külföldön, Európa és Amerika iskoláiban mindeütt, téves adatoktól mentes, szigorúan helyes és tárgyilagos ismereteket tanítsanak Magyarországról. Reméljük, hogy megfeszített munkával, minden megengedett és lehető kapcsolatot fölhasználva, megközelíthetjük majd a teljes sikert e hazánk jövőendő sorsára nézve oly jelentős elemeket tartalmazó vállalkozásunkban.

Tovább menve jelentésemben, szorosan vett évi programmunk lebonyolításának arról a részéről óhajtok most beszámolni, melyben mindenkor tudományos törekvéseinknek súlypontja rejtett, s ez: folyóiratunk.

Örömmel állapítom meg, hogy, miután a régi békebeli 40—50 éves évfolyamok terjedelméről közvetlenül a világháború utáni gyászos időkben egy egész évi 4 éves füzetkére süllyedt volt folyóiratunk, e legmélyebb süllyedésből való kiemelkedésünk 1925 óta állandó, a Magyar Paedagogia terjedelme évről-évre növekszik, ha — költség hiányában — nem is olyan mértékben, mint óhajtanók, 1928-ban csupán egy ívvel tudtunk többet adni, mint az előző esztendőben, de azért az évfolyam a maga 17 ívnyi terjedel-

mével mégis tisztos kötetet tesz ki, mert ezen a rendelkezésre álló 17 íven szerkesztőnk buzgósága s elnökünk állandó gondoskodása elég gazdag tartalmat nyújtott a folyóirat közönségének, s immár XXXVII. kötetünkkel kényesebb ízlésű olvasóink is meg lehetnek elégedve. A Magyar Paedagogia a Királyi Magyar Egyetemi Nyomda sajtóján jelent meg az elmúlt évben is; statisztikailag összefoglalt részletes tartalma a következő volt: 7 nagyobb tanulmány 9 közleményben, 18 önálló kisebb közlemény, 32 hazai és 20 külföldi könyismertetés, ezenkívül rövid jellemzésekben való regisztrálása minden pedagógiai tárgyú, összesen 52 új magyar könyvnek és füzetnek. Volt a Magyar Paedagogiában ezenkívül 10 pedagógiai tárgyú vegyes cikk és a Társaságnak 7 hivatalos közleménye.

Társasági életünket egészítették ki felolvasó üléseink is. 1928-ik évi üléseink száma 12 volt. Ezek között 1 évi közgyűlés, a 36. nagygyűlés a Társaság főnállása óta, 1 elnökségi ülés hivatalos ügyek elintézésére, 1 ünnepi ülés Ibsen Henrik és Tolsztoj Leó gróf születésének százados évfordulója alkalmából, 1 bizottsági ülés a külföldi tankönyvek revíziója tárgyában, 7 rendes felolvasó ülés és 1 bemutató ülés az Urániában, mely alkalommal Waermer Erzsébet, a római magyar követség sajtóirodájának tagja „Az Új-Olaszország és Róma a gyermekért“ címmel előadást tartott a fascista Olaszország pedagógiai irányú népjóléti intézményeiről s azokat a felolvasás után érdekes olasz filmekben be is mutatta.

Rendkívüli volt a programja novemberi ülésünknek is, melyen Ferrière Adolf, a genfi Bureau International d'Éducation igazgatója „L'école active et sa méthode“ címmel adott elő francia nyelven az új iskoláról és módszeréről. Az üléseken két elnöki megnyitó és 12 felolvasás szerepelt, köztük 4 székfoglaló előadás; és pedig 2 előadás Kornis Gyulától, 1—1 Prohászka Lajostól, Barankay Lajostól, Waermer Erzsébettől, Lux Gyulától, Walther Bélától, Ferrière Adolftól, Waldapfel Jánostól, Schneller Margittól és Kovács Rezsőtől. Felolvasásaink különféle, részben aktuális gyakorlati, részben elméleti, részben történeti tárgyakkal foglalkoztak, így: azzal, hogy mit tanítanak Magyarországról a külföldi iskolákban, a pedagógiával, mint kultúrfilozófiával, a nyári nagy vakáció kérdésével, az integritás és kultúrpolitika kapcsolataival, Olaszország és Róma pedagógiai irányú népjóléti intézményeivel, a modern nyelvi olvasmánnyal, az érettségi vizsgálat reformjával, az angol internátusi neveléssel, vagyis a public schoolokkal, az új iskolával és módszerével, Ibsen drámáinak pedagógiai problémáival, Tolsztoj pedagógiájával és a testi nevelésnek új fejezetével.

Témánk változatosságukkal elég nagy és szép közönséget vonzottak előadó-termünk falai közé s e széleskörű érdeklődés jöleső jutalma volt a Társaság felolvasásai rendezésében nyilvánuló törekvéseinek.

Társasági életünkben a következő személyi változások történtek 1928 folyamán. A Társaság multévi XXXVI. nagygyűlésén az előző évben megüresedett 2 rendes tagsági helyre egyhangúlag a következő pedagógusokat

választotta meg a Társaság rendes tagjainak szabályszerű, 100-as létszámra való kiegészítése végett:

1. *Wagner János* tanítóképzőintézeti főigazgatót, jeles magyar botanikust, a botanikai oktatás didaktikájának és az ifjúsági irodalomnak kiváló művelőjét, jó tankönyvek szerzőjét, a magyar tanítónevelésnek régi munkását;

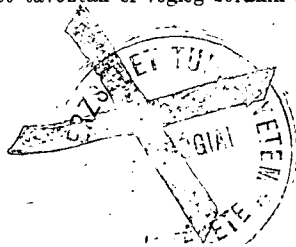
2. *Fekete Józsefet*, a vallás- és közoktatásügyi minisztériumba beosztott tanítóképzőintézeti tanárt, az újabb tanítóképzőintézeti tanári nemzedéki egyik jelesen képzett tagját, az iskolán kívüli oktatás ügyének szakértő munkását, Széchenyi írásainak derek búvárat, a „Széchenyi vallomásai és tanításai” című antológia szerkesztőjét, több pedagógiai folyóiratnak munkatársát.

Miután taggaválasztásukat mindketten szíves köszönettel fogadták, Társaságunk melegen üdvözi őket rendes tagsági minőségükben. Egyben annak a reményünknek adok kifejezést, hogy a közeljövőben alkalmunk lesz új tagtársainkat felolvasóasztalunknál s folyóiratunk munkatársai sorában is üdvözölhetni.

Rátérek végül mult évről szóló titkári beszámolóim legszomorúbb szakaszára, mikor kötelességszerűen jelentést kell tennem arról, hogy a Társaság főnnállása óta soha még ily nagy számmal személyi veszteség, ilyen szó szerinti való megtizedelés nem érte sorainkat, mint a lefolyt esztendőben. A Társaság 100 rendes tagja közül 10-en váltak ki örökre sorainkból, mindannyian jó emléket hagyva itt közöttünk munkásságukról és törekvéseikről.

Mindjárt az év elején elhunyt tagtársaink közül *Dr. Ferenczy József* műegyetemi tanár, Társaságunknak megalakulásától kezdve rendes tagja, egykor az Országos Közoktatási Tanács titkára, ki e testület megszervezésekor és működésének első évtizedében végzett úttörő munkát e téren s amellett mint a magyar irodalom- és művelődéstörténet szorgalmas munkása, néhány szakszerű könyvével szerzett érdemeket tudományos világunkban. Társaságunk őszintén gyászolt halottai közé tartozott az elmúlt év folyamán *Geöcze Sarolta* szintén kezdettől fogva rendes tagja Társaságunknak, a legképzettebb s leglelkesebb magyar nők és tanárnők egyike, ki minden jóért, szépért s igazért nemesen buzgott egész életében, a tiszta erkölcsi felfogás, a nemzethűség női apostola volt mindenkor, de főleg a világháború befejezése utáni szomorú napokban; gyakran jelent meg felolvasó-asztalunknál s folyóiratunknak is szorgalmas munkatársa volt, s ezzel a munkásságával, valamint mindig pedagógiai jelentőségű könyveivel sok tevékeny férfinál többet tett a magasabb értelemben vett nemzetnevelés érdekében. Elhunyt továbbá tagjaink közül *Dr. Juba Adolf* orvos és egyetemi magántanár, Társaságunknak 1906 óta rendes tagja, folyóiratunknak régi munkatársa, a középiskolai egészségügyi oktatásnak lelkes híve és művelője, ki főleg az egészséges iskolai nevelés ügyéért való állandó propagatorikus munkájával hintette el e tekintetben egy pedagógiai szempontból eléggé nem értékelhető fejlettebb jövődó iskolai higiéniének magvait.

Bár régebben, már néhány évvel ezelőtt távoztak el végleg soraink közül,

mégis csak ezúttal emlékezhetem meg két derék tagtársunk elvesztéséről azon okból, mert nagy visszavonultságban élvén napjaikat, haláluk híre csak nemrég jutott tudomásunkra. E két halottunk *Dr. Kerékgyártó Elek*, nyugalmazott székesfővárosi polgári leányiskolai igazgató, Társaságunknak alapítása óta rendes tagja és *Mutschenbacher Gyula* székesfehérvári leánygimnáziumi tanár, Társaságunknak 1919-ben megválasztott rendes tagja. Előbbi mint fiatalabb éveiben a legtevékenyebb gyakorlati pedagógusok egyike, az iskolai munkaoktatásnak magyar apostola volt, ki Mantegazza Pál „A munka örömei” című könyvének magyar fordításával is, egész iskolai tevékenységével is ennek az ügynek óhajtott szolgálni s amellet az iskola szociális és higiéniai vonatkozásainak lelkes elméleti és gyakorlati művelője volt; Társaságunk ülésein régibb időkben nagy buzgalommal vett részt; mindezen kívül mint jeles magyar nyelvi, irodalmi és történelmi tankönyveknek írója, jó hírnévként örvendett. Kerékgyártó Elek a régibb időkben oly gyakori, ma mindig ritkábbá váló önzetlen, lelkes, odaadó magyar pedagógusok egyike volt. A hasonlóképen régebben, még 1925 tavaszán szintén elrejtözve elhunyt Mutschenbacher Gyula, a római egyháznak nemes életű, méltó szolgája, aránylag korán s még mindig reményeket keltő munkásság előestéjén hagyta el örökre Társaságunkat, székét felolvasó-asztalunknál a mostoha körülmények miatt el sem foglalhatva. Mutschenbacher, kit a filológiai tudomány szak művelése vezetett el pedagógiai érdeklődéseinek körébe, mint kiváló tanár s Locke pedagógiai érdekű műveinek fordítója, egyaránt méltán tartozott Társaságunknak értékes s érdemes tagjai közé. Későn zeng mindkét társunk sirja felett búcsúzó szózatunk, ezt azonban annál melegebb érzésekkel küldjük utánuk az örökkévalóság honába.

Az elmúlt évben történt elhunytát fájlaljuk továbbá *Pethes János* tanítóképzőintézeti igazgatónak, Társaságunk kezdetétől fogva való rendes tagjának, a gyermektanulmány egyik első hazai apostolának s lelkes munkásának, ki e század elején kísérlette meg „Gyermekpsychologia” című művében az addig e téren létrejött eredményeknek összefoglalását. Ha művét túlhaladta is az újabb fejlettebb módszerű kutatás, kezdeményezésétől mégsem tagadható meg az érdem, valamint a Hangyakönyvecskének, Salzman e jeles művének az ő tolla alól kikerült első magyar fordításától sem. Pethes valóban egész munkásságával megérdemelte, hogy a magyar tanítók egy tekintélyes nemzedéke úgy tekintett rá egykor, mint népszerű, szeretett mesterére.

E helyen kell búcsúznom egy hozzám a többi elhunynál közelebb állott tagtársamtól, egykor a tanárképző főiskolán sok éven át tanártársamtól, *Dr. Székely Györgytől*, kinek halála híre az ő önként választott magányából s visszavonultságából, hasonlóan csak akkor jutott el hozzánk, mikor már a hant borult föléje. Búcsú nélkül távoznán körünkől, e helyen újítom fel emlékezetét, mint 1907. óta rendes tagtársunkét, kit annak idején egy jól induló tudós pálya törekvései közül hívtott el soraiba Társaságunk. A művészet és erkölcs viszonyáról, A qualitativ érzelmek psychológiájáról, Morál-

paedagogiai problémákról írt könyvei mutatják munkásságának Társaságunk érdeklődése körébe vágó nevelői irányát és témáit, s ha nem váltotta is be a munkássága megindulásával önmagának s a tudománynak tett ígéreteit és reménysegeit, az nem tudós készsége, hanem az élet számos csapásán mulott, melyek halála órájáig sem kímélték és sok életenergiától fosztották meg őt. Székely György családott lélekkel szállt sírjába, de Társaságunk krónikája nem fogja őt érdem nélkül való tagjaink között emlegetni.

Magas korban, érdemekben gazdagon vált ki soraink közül a lefolyt társasági év vége felé *Kőrösi Sándor* nyugalmazott főreáliskolai tanár; Társaságunknak első évétől kezdve rendes tagtársunk, az olasz kultúrával való kapcsolatainknak szorgalmas és tehetséges bűvara, kinek fiemei gimnáziumi tanár korában, mint a magyar művelődés buzgó terjesztőjének az egykori magyar tengerparton, előkelő szerepe volt kultúrpolitikánk békésen hódító hadjárataiban. A magyar irodalom és nyelvészet körébe vágó számos jeles tudományos dolgozaton, kitűnő tankönyvein kívül az Országos Közoktatási Tanács megbízásából végzett munkálatai, s kiváló tanári munkássága Társaságunk érdemes tagjává avatták őt s méltóvá tették arra, hogy neve a XIX. és XX. század mesgyéjén élt legderekabb magyar pedagógusok között említettessék.

Elhúnytak végül a letűnt év folyamán rendes tagtársaink sorából *Zayzon Dénes* és *Wollmann Elma* nyugalmazott tanító-, illetőleg tanítónő-képzőintézeti igazgatók, Társaságunknak alapítása óta rendes tagjai, mindketten magas életkorban, elvonultan s félig elfeledve a mai ifjabb nemzedék részéről, kiknek mint gyakorlati pedagógusoknak emléke azonban mélyen bevésve élt egykori tanítványaiknak, most az élet delén s részben azon túl is álló magyar tanítók és tanítónők sok százainak lelkében. Ezt a soha el nem múlt szeretetet igazolta nemrégiben Cinkotán, a Pozsonyból odaménekült jeles tanítóképzőintézetnek az a szép emlékünnepele, mely nagy számban s mély kegyelettel gyűjtötte össze *Wollmann Elmának*, a pozsonyi képző egykori nagynevű és tevékeny igazgatónőjének tanítványait, tisztelőit és barátait, közéletünknek is sok jeles férfiat és asszonyát, hogy bizonyosságot tegyennek a jó pedagógusnak messze a sírón túl is élő nemes hatásáról, mely egyúttal egyedüli, de legszebb jutalma az eszményeiért élő, dolgozó nemzetnevelőnek. *Zayzon Dénes* jeles gyakorlati működésén kívül régebben, a múlt század 90-es éveiben egyúttal szorgalmas munkatársa volt különféle nevelésügyi folyóiratoknak, kivált a Magyar Tanítóképzőnek, s több százra menő értekezésével, tanulmányával, cikkével és közleményével, mint a nevelés elméleti részével foglalkozó pedagógus is jó nevet vívott ki magának. Emlékét a jók és nemesek között fogják említeni Társaságunk évkönyvei, s nevével fogja jegezni a magyar tanítóképzésnek történetírója is.

Indítványozom a tisztelt Nagygyűlésnek, hogy fájdalunkat fejezven ki a múlt társasági évben bennünket ért veszteségek rendkívüli és szokatlanul

nagy száma fölött, örökítsük meg' elhunyt tagjaink emlékezetét jegyzőkönyvünkben is.

Társaságunk multévi anyagi ügyeiről, derék pénztárosunk súlyos betegsége miatt, melyben mindnyájunk aggódo szeretete és részvéte kíséri őt, ezúttal a pénztárvizsgáló bizottság fog beszámolni. Itt csak azt jegyzem meg, hogy anyagi ügyeink, hála az elmúlt évben élvezett segélynek, melyet a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr ő excellenciájának kegye biztosított számunkra, rendben vannak s nekünk ezzel szemben nem lehet egyéb szavunk, mint a hálálé és köszöneté, a miniszter úr iránt, s többi pártfogónk, a Magyar Tudományos Akadémia és a Székesfőváros Tanácsa iránt, kik részint pénzbeli szubvencióval, részben folyóiratunk tömeges megrendelésével, részint helyiségeinknek használatunkra való átengedésével segítik elő munkálkodásunkat. Fogadják őszinte hálánkat és köszönetünket. Indítványozom köszönetünknek jegyzőkönyvünkbe való vételét.

Kérem a tisztelt Nagygyűlést, szíveskedjék 26. évi jelentésemet tudomásul venni s indítványaimat elfogadni.

A közgyűlés tudomásul vette a jelentést, határozattá emelte a benne foglalt indítványokat, s az elnök javaslatára köszönetet mondott a titkárnak a Társaság érdekében való buzgó működéséért.

III. A nagybetegen fekvő *Quint József pénztáros* helyett *Böngérfi János ellenőr* terjesztette elő a Társaságnak 1928. évi zárószámadását, valamint 1929. évi költségelőirányzatát.

A közgyűlés a zárószámadást tudomásul vette s a költségelőirányzatot elfogadja, egyben pedig megadta a pénztárosnak a felmentvényt, köszönetét fejezven ki neki a Társaság anyagi ügyeinek intézésében kifejtett fáradhatatlan munkásságáért.

IV. *Kornis Gyula elnök* bejelentette, hogy mivel a tisztikar megbízása lejárt, a Társaságnak új tisztviselőket kell választania. A tisztújító választás vezetésére *Madzsar Imre* rendes tagot kérte fel.

V. A közgyűlés *Madzsar Imre* javaslatára egyhangú lelkesedéssel ismét *Kornis Gyula* vallás- és közoktatásügyi államtitkárt, egyetemi ny. r. tanárt választotta meg a Magyar Paedagogiai Társaság elnökévé. *Madzsar Imre* a legteljesebb bizalommal és ragaszkodással köszöntötte az elnököt és felkérte az elnöki széknék újból való elfoglalására.

VI. *Kornis Gyula elnök* köszönetet mondott a bizalom újabb megnyilvánulásáért s egyúttal kérte a Társaság tagjait, hogy felolvasó üléseinket nagyobb számban látogassák, a Társaság folyóiratát pedig szélesebb körben terjesszék.

A tisztikar többi tagjának megválasztásával kapcsolatban sajnálattal jelentette a közgyűlésnek, hogy *Schneller István*, korára és egészségi állapotára hivatkozván, semmiképen nem volt rábírható arra, hogy ismét elvállalja eddig viselt alelnöki tisztjét. A közgyűlés az elnök javaslatára őszinte sajnálattal vette tudomásul *Schneller István* megmásíthatatlan elhatározá-

sát, és köszönetét fejezte ki neki a Társaság vezetésében hosszú időn át kifejtett nagyértékű közreműködéséért.

VII. Ezután a közgyűlés az elnök javaslatára megválasztotta a Társaság tisztviselőit a következőképen:

Alelnök a főiskolai oktatás köréből: *Weszely Ödön* egyetemi ny. r. tanár.

Alelnök a középiskolai oktatás köréből: *Friml Aladár* nyug. tankerületi főigazgató.

Alelnök a népiskolai oktatás köréből: *Mosdóssy Imre* nyug. székesfővárosi tanfelügyelő.

Titkár: *Gyulai Agost* főiskolai igazgató.

Jegyző: *Eltes Mátyás* kisegítő iskolai igazgató.

Pénztáros: *Quint József* tanítóképzőintézeti főigazgató.

Szerkesztő: *Nagy J. Béla* gyakorló középiskolai tanár.

Ellenőr: *Böngérfi János* nyug. polgári iskolai igazgató.

Könyvtáros: *Suppán Vilmos* nyug. kereskedelmi akadémiai igazgató.

Számvizsgálók: *Kemény Ferenc* nyug. tankerületi főigazgató és *Nagy Zsigmond* miniszteri osztálytanácsos.

VIII. Végül bejelentette az elnök, hogy tíz rendes tagsági hely betöltésre vár. Javaslatára új rendes tagoknak egyhangúlag megválasztottak a következők:

1. *Bárány Gerő* vallás- és közoktatásügyi minisztériumi helyettes államtitkár, a közgazdasági karon a filozófia előadó tanára, több jeles filozófiai műnek, így az *Ethikai előadások*, *Az ethikai világnrend útjelzői*, *Philosophiai essayk* című könyveknek írója.

2. *Drozdy Gyula* állami tanítóképzőintézeti tanár, a budapesti I. kerületi tanítóképző gyakorló iskolájának tanítója, elemi iskolai jeles tankönyvek és vezérkönyvek szerzője.

3. *Johann Béla* egyetemi orvoskari rendkívüli tanár, az Országos Közegészségügyi Intézet (Rockefeller-Intézet) igazgatója, közegészségtani és szociológiai író.

3. *Koszó János* Eötvös-kollégiumi rendes, egyetemi magántanár, az Országos Közoktatási Tanács és a Tankönyvügyi Bizottság előadó tanácsosa, az Egyetemes Philológiai Közlöny szerkesztője, művelődéstörténeti író, a Fessler Aurél Ignáérról szóló monográfia szerzője.

5. *Woyciehowskyné Lajos Mária*, a budapesti II. kerületi tanítónőképzőintézet tanára, a Vöröskereszt védőnő-tanfolyamain a pedagógia előadója, a Tanítóképzőintézeti Tanárok Egyesületének főtítkára, egy Felbiger pedagógiájáról szóló könyv szerzője, különféle tanügyi folyóiratok munkatársa.

6. *Loczka Alajos* középiskolai szakfelügyelő, az Országos Közoktatási Tanács előadó tanácsosa és jegyzője, az amerikai iskolaügynek egyévi tanulmányútja nyomán kitűnő ismerője s különféle pedagógiai folyóiratokban, így a Magyar Paedagogiában is ismertetője, számos kémiai tudományos dolgozatnak és ifjúsági iratnak szerzője.

7. *Szenes Adolf*, a szegedi polgári iskolai tanárképző főiskola gyakorló polgári iskolájának igazgatója, kiváló számtani tankönyvek és methodikai művek szerzője, *Az élet iskolája* című didaktikai tanulmánygyűjtemény szerkesztője.

8. *Tóth Géza*, a pedagógia doktora, középiskolai szakfelügyelő, a Tankönyvügyi Bizottság tagja, a középiskolai tanárképzőintézetben a matematika tanítása módszerének előadója, igen jeles Herbart-tanulmány szerzője.

9. *Váradi József* tanítóképzőintézeti tanár, a népfőiskolai Széchenyi-Szövetség első szervezője, Széchenyi István fiához intézett intelmének fordítója és kiadója, egy Széchenyi-anthológia s számos pedagógiai cikk és tankönyv szerzője.

10. *Várkonyi Hildebrand* pécsi egyetemi c. nyilv. rk. tanár, filozófiai író, a pedagógia és a filozófia határterületein számos jeles tanulmány szerzője, aki jelenleg a párizsi egyetemen kísérleti pedagógiai kérdések vizsgálatával foglalkozik.

1929 május 18-i felolvasó ülésünkön *Kornis Gyula* elnökölt és *Nagy József* pécsi egyetemi tanár, rendes tag tartotta meg *A kultúra decentralizációja* című székfoglaló előadását.